

KELIONĖ SU TEOFILIUMI (2017-ųjų rugsėjis)

Visą gyvenimą dėkingas

Rugsėįj mokiniai, moksleiviai ir studentai pradeda naujus mokslo metus. Laimingi tie, kurie įstojo į tą studijų programą, kurios troško, ir gavo valstybės finansuojamą vietą. Vis dažniau kalbama ir apie finansinę mokslo siekimo pusę: mamos aptarinėja vaiko išleidimo į mokyklą išlaidas, o moksleiviai ir studentai, ypač atvykę iš provincijos, rūpinasi kuo geresnėmis sąlygomis gauti bendrabutį ar išsinuomoti kambarį. Tam reikia pinigų, kurių jaunimas dar neturi, todėl daugiau ar mažiau „sėdi“ tėvų bei globėjų kišenėje.

*Teofilius šventina kryžių Gintviliškyje,
1937 m.*

Palaimintajam Teofilui ši studentiška patirtis buvo gerai žinoma. Aukštaitijos kaime gyvendamas jaunasis Teofilus troško siekti kunigystės, bet tam atsirado įvairių kliūčių: nepakankamas pagrindinis išsilavinimas neleido studijuoti Vilniaus ar Kauno kunigų seminarijose, o kunigystės siekimas Sankt Peterburgo seminarijoje buvo finansiškai sunkiai pakeliamas. Laimei, atsirado tolimas giminaitis – Gintviliškyje (Anykščių r.) gyvenantis Kazys Strazdas, pasiturintis ir tuomet dar nevedęs ūkininkas, finansavęs Teofiliaus kelionę į Sankt Peterburgą ir studijų pradžią kunigų seminarijoje.

1899 m. Kazys Strazdas susituokė su Marijona Raupelyte. Jų santuoka truko vos pusantų metų. Tapęs kunigu (1900 m.) Teofilius aplankė Kazį ir sunkiai sergančią jo žmoną. 1900 m. rudenį Kazys neteko penkių mėnesių dukrytės ir dvidešimtmetės žmonos. Po kelerių metų Strazdas vedė Veroniką Putnaitę, su kuria užaugino septynis vaikus.

1933 m. lapkričio mėnesį būdamas Antalieptėje, vysk. Teofilus Matulionis aplankė Kazį, gyvenantį Gintviliškyje. Kunigiškai apsirengęs Teofilius įėjo per virtuvę lydintas dviejų dvasininkų. Dvylikametė duktė Janina pirmoji pamatė neįprastus svečius. Vysk. Teofilius padavė jai ranką. Vėliau mama ją subarė, kad ji nepabučiavusi vyskupui rankos, kaip tais laikais buvo įprasta...

Vysk. Teofilius atvyko padėkoti Kaziui Strazdui už finansinę paramą studijoms ir klausė, koku būdu galėtų grąžinti pinigus, tačiau Strazdas apie tai nieko nenorėjo girdėti. Jis sakė, kad tai – auka, todėl jis nenori iš vyskupo jokių pinigų. Šeimos nariams įsiminė vysk. Teofiliaus žodžiai: „Be tos

paramos nebūčiau pasiekęs kunigystės.“ Vėlesniuose susitikimuose vysk. Teofilus ne kartą sakė, kad visą gyvenimą esąs už tai dėkingas, o švenčių proga atsiųsdavo sveikinimo laišką.

Lietuvai minint 550 metų Krikšto jubiliejų, vysk. Teofilus ragino statyti kryžius. Strazdų šeima noriai atsiliepė į šį kvietimą, pastatė puošnų kryžių ir pakvietė vysk. Teofilų jį pašventinti. 1937 m. liepos mėnesį Kaune gyvenantis Kazio Strazdo žentas Ateitininkų sąjungos pirmininkas Jonas

Teofilus su Strazdų šeima Gintviliškyje, 1937 m.

Pankauskas iš Kauno lydėjo vysk. Teofilų į Gintviliškį. Ta proga sodybos šeimininkas įsigijo naują kostiumą ir batus, o visa šeima taip pat šventiškai pasipuošė. Vyskupą pasitiko ir šventinant kryžių patarnavo Skiemonių klebonas kun. Anicetas Meškauskas. Šiam istoriniam įvykiui įamžinti į viensėdį buvo pakviestas fotografas.

Kadangi Strazdų sodyba buvo prie kelio į Antalieptę, vysk. Teofilus dar buvo keletą kartų trumpam užsukęs pas Kazį Strazdą. Pas Strazdus lankydavosi ir vysk. Mečislovas Reinys, nes tai buvo giliai tikinti ir Bažnyčių mylinti šeima. 1948 m. Kazys

Strazdas gavo žinią, kad yra įtrauktas į tremtinių sąrašus, nors jau buvo sunkiai vaikščiojantis ir silpnai regintis. Kartu su žmona jie paliko savo namus ir prisiglaudė pas dukrą Kaune. Geradarys mirė 1949 m. ir buvo palaidotas Petrašiūnų kapinėse. Tuo metu vysk. Teofilus kalėjo Vladimiro kalėjime.

Ši istorija teprimena apie galimybę paremti besimokančius ar studijuojančius. Daug gabių vaikų dėl šeimos nepriteklių neturi galimybių lankyti būrelių ar kitų užklasinės veiklos užsiėmimų. Daliai moksleivių ir studentų tokia tikslinė parama taip pat labai praverstų, o kai kuriems galbūt sudarytų galimybę studijuoti ir išskleisti savo gabumus. Jie, kaip ir pal. Teofilus, visą gyvenimą bus jums už tai dėkingi.

Mons. dr. Algirdas JUREVIČIUS („Artuma“ 2017/09)

(Dėkoju p. Leonilei Norkienei, Kazio Strazdo anūkei, pateikusiai vertingos medžiagos apie pal.

Teofiliaus ir Strazdų giminės santykius.)

Nuotraukos iš Strazdų šeimos archyvo